

**Tulokset ennakkoinnin ja työllisyyden asiantuntijoiden
valtakunnallisesta työpajasta**

TYÖMARKKINOIDEN TULEVAISUUSVERSTAS

11.2.2026 | KOUVOLA

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

TYÖMARKKINOIDEN TULEVAISUUS: TULOKSET TIIVIISTI

Helmikuussa 2026 Kouvolassa kokoontuneet yli 60 ennakkoinnin ja työllisyyden asiantuntijaa lähettivät valtakunnan päättäjille selkeän viestin: Suomella on vahva osaamispohja ja uudistumiskyky, mutta potentiaali ei realisoidu ilman tietoisia rakennepäätöksiä.

Nuoret ovat kokonaisuuden ytimessä. Tulevaisuususkon nähdään talouskasvun ja työllisyyden perustana. Jos siirtymä koulutuksesta työelämään nopeutuu ja osaaminen kohtaa työn paremmin, rekrytointivaikeudet helpottuvat ja tuottavuus vahvistuu. Samalla varoitetaan aivovuodosta ja siitä, että odotukset työelämää kohtaan kasvavat nopeammin kuin rakenteet uudistuvat. Mielenterveyteen ja syrjäytymisen ehkäisyyn panostaminen on työvoimapolitiikkaa, ei vain sosiaalipolitiikkaa.

Työikäisten kohdalla ratkaisevaa on työkyky ja jatkuva oppiminen: osaamisen päivittäminen vahvistaa kilpailukykyä. Asiantuntijat nostavat esiin tarpeen joustaville malleille, jotka tukevat urasiirtymiä ja liikkuvuutta ilman, että turva murenee.

Ikääntyvien rooli kytkeytyy suoraan työvoiman saatavuuteen. Pidempien työurien mahdollistaminen, osa-aikatyö ja hiljaisen tiedon siirtäminen nähdään voimavarana. Ilman rakenteellisia ratkaisuja työkyky jää puheeksi. Ikärakenteen muutos ja hoivatarpeen kasvu vaativat samanaikaisesti työmarkkinoiden joustoa ja palvelujärjestelmän kestävyyttä.

Rakenteellisella tasolla aineisto peräänkuuluttaa koulutuksen ja työelämän tiiviimpää kytkentää, sääntelyn ja rahoitusjärjestelmien ketteröittämistä sekä alueellisen eriytymisen hillintää.

Teknologian suhteen viesti on kaksijakoinen. Se lisää tuottavuutta, synnyttää hybridiammatteja ja tukee työkykyä, mutta myös kaventaa joitakin tehtäviä ja kasvattaa epävarmuutta.

Päättäjille ydinkysymys on, miten yhdistää hyvinvointi-, osaamis- ja rakenneuudistukset niin, että työmarkkinoiden potentiaali muuttuu työllisyydeksi ja kestäväksi kasvuksi koko maassa.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

TYÖMARKKINOIDEN TULEVAISUUS: TERVEISET PÄÄTTÄJILLE

Ennakoinnin ja työllisyyden asiantuntijat lähettivät tilaisuuden päätteeksi terveisensä valtakunnan tasolle.

44 vastaajasta

17 kpl ajatukset tulevaisuuden työmarkkinoista

Suomessa ovat TOIVEIKKAITA,

9 henkilöä on tulevaisuuden suhteen

HUOLESTUNUT ja

17 henkilön ajatukset ovat RISTIRIITAISIA.

Yhden osallistujan ajatukset ovat samanaikaisesti toiveikkaat ja ristiriitaiset.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

TOIVEIKKAISSA TERVEISISSÄ KOROSTUU

- Vahva luottamus Suomen uudistumiskykyyn
- Demokratian, hyvinvoinnin ja koulutuksen merkitys perustana
- Yhteistyön, kansainvälistymisen ja ennakkoinnin tärkeys
- Nuorten potentiaali ja elinikäinen oppiminen
- Uusien kasvualojen ja taloudellisten mahdollisuuksien tunnistaminen

Kokonaisuutena työmarkkinoiden tulevaisuus nähdään haastavana mutta hallittavissa olevana – edellyttäen, että toimimme yhdessä, rohkeasti uudistuen ja pitkäjänteisesti tulevaisuuteen investoiden.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Alla on koottu yhteenveto toiveikkaiden vastaajien näkemyksistä Suomen työmarkkinoiden tulevaisuudesta.

Vastauksissa korostuu luottamus uudistumiskykyyn, yhteistyöhön ja pitkän aikavälin kehitykseen.

1. Usko tulevaisuuteen ja henkinen perusta

Useat vastaajat painottavat, että toivo itsessään on keskeinen voimavara:

- Vaikeinakin aikoina tulevaisuususko on välttämätöntä, sillä se antaa suuntaa ja voimaa sekä nykyisille että tuleville sukupolville.
- Elämme suhteellisesti tarkasteltuna yltäkylläisyydessä: demokratia, hyvinvointi ja vapaus luovat vahvan pohjan kehitykselle.
- Tulevaisuudesta keskusteleminen koetaan tärkeäksi – sitä tehdään liian vähän, vaikka se vahvistaa yhteistä ymmärrystä ja suuntaa.

Tulevaisuus nähdään yhteisenä projektina, joka on rakennettava tietoisesti ja yhdessä.

2. Uudistumiskyky ja monipuolisuus vahvuutena

Vastaajat uskovat Suomen kykyyn uudistua:

- Suomalaisia kuvataan luoviksi ja sitkeiksi.
- Monipuolinen osaaminen ja erilaiset näkökulmat voivat vahvistaa uudistumista, kunhan arjen rakenteet tukevat sitä.
- Työelämä vaatii rohkeaa uudistumista sekä työvoimalta että yrityksiltä – molempien on muututtava ja muovattava käsityksiään.

Lisäksi esitetään toive demokratian kehittämisestä ja demokratiainnovaatioiden käyttöönotosta megatrendien hallitsemiseksi.

3. Koulutus, elinikäinen oppiminen ja nuoret

Koulutuksella nähdään keskeinen rooli:

- Lapsista ja nuorista huolehtiminen luo perustan talouskasvulle ja työmarkkinoiden kehitykselle.
- Nuorilla on valmiuksia omaksua uusia työelämätaitoja ja kehittää työmarkkinoita eteenpäin.
- Elinikäinen oppiminen ja ohjaus ovat ratkaisevia nopeasti muuttuvassa maailmassa.
- Joustavat koulutus- ja täydennyskoulutusratkaisut tulisi tunnistaa ja toteuttaa myös työnantajalähtöisesti.

Toiveikkuutta lisää se, että Suomessa on innovatiivisia oppilaitoksia ja tulevaisuusverstaita, joita tuetaan esimerkiksi TEM:n, OKM:n ja ESR-rahoituksen kautta.

Alla on koottu yhteenveto toiveikkaiden vastaajien näkemyksistä Suomen työmarkkinoiden tulevaisuudesta.

Vastauksissa korostuu luottamus uudistumiskykyyn, yhteistyöhön ja pitkän aikavälin kehitykseen.

4. Yhteistyö, kansainvälistyminen ja ratkaisuhakuisuus

Yhteistyö nähdään tulevaisuuden menestyksen ehtona:

- Tarvitaan yhteiseen hiileen puhaltamista, ratkaisuhakuisuutta ja kansainvälistymistä.
- Polarisaation toivotaan heikkenevän, jotta voitaisiin aidosti keskustella Suomen suunnasta.
- Tulevaisuuspuhetta ja ennakointia tulisi arkipäiväistää yhä nopeatempoisemmin muuttuvassa maailmassa.

Myös ennakointimenetelmien (esim. Delfoi-BCG -yhdistelmät) hyödyntäminen nähdään tapana tunnistaa tulevaisuuden tarpeita systemaattisemmin.

5. Uudet kasvualat ja talouden mahdollisuudet

Toiveikkuutta perustellaan myös konkreettisilla taloudellisilla näkymillä:

- Työ ei lopu – uusia kasvualoja syntyy jatkuvasti.
- Esimerkkeinä mainitaan datakeskukset, ympäristö ja energia.
- Eläköityminen luo tilaa uusille työntekijöille.
- Pienetkin myönteiset talouskasvun signaalit vahvistavat uskoa tulevaan.

Useat vastaajat uskovat, että työmarkkinat muuttuvat joustavammiksi, mikä lisää tuottavuutta ja hyvinvointia.

“Suomessa me osaamme hoitaa asiat, kun niin päätämme. Toivottavasti polarisaatio heikkenee ja aletaan oikeasti pohtimaan Suomen suuntaa.”

HUOLESTUNEISSA TERVEISISSÄ KOROSTUU

- Epävarmuus ja supistumisen pelko
- Huoli nuorten ja eri ikäryhmien asemasta
- Rakenteellisten epäkohtien korjaamistarve
- Tarve kansainväliselle osaamiselle ja koulutuspanostuksille
- Hyvinvoinnin ja reilujen pelisääntöjen merkitys työmarkkinoiden elinvoimalle

Kokonaisuutena tulevaisuus nähdään haastavana, mutta ratkaisut nähdään mahdollisina, mikäli rakenteisiin, koulutukseen, hyvinvointiin ja työmarkkinoiden oikeudenmukaisuuteen panostetaan johdonmukaisesti.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Alla on koottu yhteenveto vastaajien huolestuneista näkemyksistä Suomen työmarkkinoiden tulevaisuudesta.

Vastauksissa toistuu sekä rakenteellisia huolia että toiveita suunnanmuutoksesta.

1. Nuorten asema ja koulutusjärjestelmän paineet

Useissa kommentteissa korostuu huoli nuorten tilanteesta:

- Nuorten tuskaa ei ymmärretä riittävästi, ja koulutukseen hakeutuminen aiheuttaa kohtuuttomia paineita sekä näköalattomuutta.
- Järjestelmän rakenteet (esim. ensisijaisuus valinnoissa) koetaan ongelmallisiksi ja muutettavissa oleviksi.
- Osa vastaajista näkee, että nuorilla on jopa liikaa valinnanvapautta suhteessa kykyihin, mikä voi johtaa harhavalintoihin ja pettymyksiin.
- Toisaalta korostetaan, että nuoriin tulisi panostaa taloudellisesti, jotta tulevaisuuden usko vahvistuisi.

Lisäksi nostetaan esiin erityisesti nuorten koulutettujen naisten merkitys alueiden elinvoimalle ja pohditaan, miten heitä voitaisiin houkutella ja sitouttaa eri alueille.

2. Työurien joustamattomuus ja ikärakenteen haasteet

Vastaajat näkevät ongelmia työuran eri vaiheissa:

- Työikäisiltä on kavennettu mahdollisuuksia urasiirtymiin, mikä heikentää joustavuutta ja uudelleensuuntautumista.
- Ikääntyviltä työntekijöiltä odotetaan jaksamista samalla uralla, vaikka työkyky ja motivaatio voivat muuttua.
- Ratkaisuksi ehdotetaan esimerkiksi osa-aikatyön tukemista vanhenevalle työvoimalle, jotta osaaminen saataisiin pidettyä käytössä pidempään.

3. Rakenteelliset epäoikeudenmukaisuudet ja työmarkkinoiden toimivuus

Huolta herättävät myös työmarkkinoiden reiluus ja toimivuus:

- Niin sanotut ”suhdetyöpaikat” (työ menee tuttavalle) koetaan ongelmaksi, koska ne estävät työvoiman vapaata liikkuvuutta ja heikentävät luottamusta järjestelmään.
- Yhteistoimintaneuvottelut, konkurssit ja kasvava henkinen pahoinvointi luovat epävarmuutta ja turvattomuutta.
- Yleinen trendi nähdään tällä hetkellä työmarkkinoiden supistumisena ja työttömyyden kasvuna, ilman selkeitä positiivisia näkymiä lähitulevaisuudessa.

Alla on koottu yhteenveto vastaajien huolestuneista näkemyksistä Suomen työmarkkinoiden tulevaisuudesta.

Vastauksissa toistuu sekä rakenteellisia huolia että toiveita suunnanmuutoksesta.

4. Kansainvälisyys ja osaajatarve

Useampi vastaaja painottaa, että tulevaisuudessa Suomi tarvitsee:

- Kielitaitoisia kansainvälisiä osaajia
- Maahan tulevien osaajien parempaa hyödyntämistä
- Koulutukseen panostamista kilpailukyvyn vahvistamiseksi

Samalla tunnistetaan, että Suomi on vahvasti riippuvainen globaalista kehityksestä. Yritykset ovat keskeinen työllistäjä, ja niiden työllistämishalukkuus riippuu muun muassa kysynnästä, tullipolitiikasta, verotuksesta ja lupakäytännöistä.

5. Poliittikka ja hyvinvointi työmarkkinoiden perustana

Nykyisen hallitusohjelman tavoitteita pidetään osin hyvinä, mutta:

- Toimenpiteiden koetaan tuottavan päinvastaisia vaikutuksia.
- Ensin tulisi lisätä yleistä hyvinvointia, jotta työmarkkinat voisivat kukoistaa.
- Hyvinvointi nähdään työmarkkinoiden kestävyys- ja kasvun edellytyksenä.

“Nuorilla on liikaa valinnanvapautta kykyihinsä nähden. Työikäisiltä on viety valinnanmahdollisuus urasiirtymiin ja ikäihmisiltä odotetaan jaksamista samalla uralla.”

RISTIRIITAISISSA TERVEISISSÄ KOROSTUU

- Vahva potentiaali, mutta epävarmuus sen hyödyntämisestä
- Teknologian ja osaamisvaateiden kaksijakoinen vaikutus
- Nuorten ja ikääntyvien samanaikainen huomioiminen
- Alueellinen ja rakenteellinen eriarvoisuus
- Taloudellisen tilanteen ja mielialan jännite

Kokonaisuutena työmarkkinoiden tulevaisuus nähdään avoimena – suunta ei ole ennalta määrätty. Kehitys riippuu siitä, kyetäänkö rakenteita uudistamaan, osaamista päivittämään ja alueellista sekä sukupolvien välistä tasapainoa vahvistamaan.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Alla on koottu yhteenveto ristiriitaisista näkemyksistä Suomen työmarkkinoiden tulevaisuudesta.

Vastauksissa yhdistyvät toivo ja epävarmuus, mahdollisuudet ja rakenteelliset esteet.

1. Potentiaali vs. toteutuminen

Monissa vastauksissa toistuu ajatus siitä, että Suomella on merkittävää potentiaalia, mutta sen hyödyntäminen herättää epäilyksiä:

- Meillä on osaamista, koulutusta ja hyvinvoinnin edellytyksiä, mutta ne eivät realisoidu täysimääräisesti.
- Kysymys ei ole vain kyvykkyydestä vaan myös tahdosta ja viisaudesta: olemmeko valmiita tekemään tarvittavat muutokset?
- Osa vastaajista pohtii, pitäisikö ottaa mallia muista Pohjoismaista, joissa rakenteita on onnistuttu kehittämään toisin.

Ydinkysymys on, lunastaako Suomi mahdollisuutensa vai jääkö kehitys puolitiehen.

2. Teknologinen ja osaamiseen liittyvä murros

Teknologian rooli nähdään kaksijakoisena:

- Teknologia mahdollistaa uutta liiketoimintaa ja työn muotoja, mutta samalla se vie työpaikkoja ja lisää epävarmuutta.
- Uutta osaamista syntyy, mutta tietyillä aloilla turvattomuus kasvaa.
- Työelämän osaamisvaateet kasvavat jatkuvasti – herää kysymys, vastaavatko koulutus- ja työllisyysratkaisut tähän kestävästi.

Lisäksi täsmätyökykyisten määrän kasvu ja samanaikainen moniosaamisen sekä resilienssin vaatimus luovat jännitteen: työelämä vaatii paljon, mutta ei välttämättä tarjoa riittävästi tukea yksilölle.

3. Nuoret ja ikääntyvät – kaksoishaaste

Vastauksissa korostuu samanaikainen huoli nuorista ja ikääntyvästä väestöstä:

- Nuorten tilanne nähdään koko maassa haastavana, ja heidän tulevaisuudenuskonsa horjuminen herättää huolta.
- Samalla tulevaisuudessa ennakoidaan työvoimapulaa, mikä korostaa tarvetta saada nuoret kiinnittymään työmarkkinoille.
- Ikädiskriminaatio koetaan ongelmaksi tilanteessa, jossa ikääntyneiden tulisi pysyä työelämässä pidempään.
- Alueellisesti pohditaan, miten rakentaa nuorille tulevaisuutta, kun suurimmat haasteet ja potentiaali liittyvät ikääntyneeseen väestöön.

Työmarkkinoiden ikärakenne luo siis sekä painetta että mahdollisuuksia, mutta ratkaisut eivät ole yksinkertaisia.

Alla on koottu yhteenveto ristiriitaisista näkemyksistä Suomen työmarkkinoiden tulevaisuudesta.

Vastauksissa yhdistyvät toivo ja epävarmuus, mahdollisuudet ja rakenteelliset esteet.

4. Alueellinen ja rakenteellinen eriarvoisuus

Useat vastaajat nostavat esiin rakenteellisia jännitteitä:

- Kunnat ovat eriarvoisessa asemassa, ja kasvukeskuksia suosiva kehitys herättää huolta.
- Toimintojen hajauttamista pidetään yhtenä mahdollisena ratkaisuna.
- Lainsäädännön rooli herättää kysymyksiä: mahdollistavatko nykyiset säädökset tulevaisuuden tarpeisiin vastaamisen vai onko muutos liian hidasta?

Lisäksi kansainvälisen politiikan arvaamattomuus nähdään tekijänä, joka voi vaikuttaa työmarkkinoihin tavoilla, joita on vaikea ennakoida.

5. Talouden ja mielialan ristiveto

Taloustilanne koetaan tällä hetkellä lohduttomaksi, vaikka pidemmällä aikavälillä ennakoidaan työvoimapulaa ja kasvun mahdollisuuksia.

Tämä luo epäjatkuvuuden tunteen: nykyhetki on heikko, mutta tulevaisuus voi olla toisenlainen.

Myös julkinen keskusteluilmapiiri vaikuttaa:

- “Tieto lisää tuskaa” – negatiivinen uutisointi voi heikentää uskoa tulevaan.
- Tarvittaisiin enemmän tasapainoista ja rakentavaa tulevaisuusviestintää.

6. Mahdollisuuksien ja uhkien samanaikaisuus

Moni vastaaja tiivistää tilanteen kaksijakoiseksi:

- On olemassa sekä hyviä että huonoja skenaarioita.
- Nopea kehitys ja globaalit muutokset haastavat kaikkia.
- Hyvinvoinnin ja kasvun edellytykset ovat olemassa, mutta niiden toteutuminen ei ole automaattista.

Toiveikkuus ja huoli kulkevat rinnakkain: haasteita on paljon, mutta halu uskoa parempaan säilyy.

“Meillä on kaikki tarvittava potentiaali tehdä työelämän tulevaisuudesta hyvä, mutta olemmeko kyllin viisaita se tekemään?”

TYÖMARKKINOIDEN TULEVAISUUSVERSTAS: TYÖPAJATULOKSET KOUVOLA 11.2.2026

Tulevaisuuskolmio on ennakointityökalu, jonka avulla jäsennetään muutosta kolmen samanaikaisen voiman kautta. Se auttaa tunnistamaan, mikä pitää nykytilaa paikallaan (PAINO), mitkä kehityskulut työntävät muutokseen (TYÖNTÖ) ja mitä näkyy tulevaisuudessa (IMU).

Työskentelyssä tarkasteltiin näitä voimia eri näkökulmista:

- ammatit, osaaminen ja koulutus,
- instituutiot, rakenteet ja prosessit,
- ajattelumallit.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Työmarkkinoiden tulevaisuus: ammatit, osaaminen ja koulutus

PITÄÄ PAIKOILLAAN

- Tutkintorakenteiden jäykkyys ja hidas uudistuminen
- Tutkintokeskeisyys ja muodollisen pätevyyden korostus
- Koulutuksen ja työelämän heikko kytkentä
- Nuorten koulutusvalintojen varhainen lukkiutuminen
- Osaamisen päivittämisen epätasainen mahdollisuus eri ikäryhmissä

TYÖNTÄÄ MUUTOKSEEN

- Osaajapula tietyillä aloilla
- Ammattien katoaminen ja työn murros
- Työkykyhaasteet ja jaksamisen kysymykset
- Väestön ikääntyminen ja nuorten määrän väheneminen
- Tarve nopeaan uudelleen kouluttautumiseen

NÄKYVÄ TULEVAISUUDESSA

- Joustavat opintopolut ja monimuotoinen oppiminen
- Työn ja opiskelun yhdistäminen
- Digitaalisten taitojen ja hybridiammattien kasvu
- Jatkuva oppiminen osana työuraa
- Uusien alojen, kuten vihreän siirtymän ja teknologian, vetovoima

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Työmarkkinoiden tulevaisuus: instituutiot, rakenteet ja prosessit

PITÄÄ PAIKOILLAAN

- Hierarkkisuus ja siiloutuneet rakenteet
- Alueelliset erot palveluissa ja mahdollisuuksissa
- Sääntely ja rahoitusjärjestelmien hitaus
- Työmarkkinajärjestelmän perinteiset roolit ja neuvottelumallit
- Eläkejärjestelmään ja ikärakenteeseen liittyvät rakenteelliset jännitteet

TYÖNTÄÄ MUUTOKSEEN

- Taloudelliset suhdanteet ja epävarmuus
- Globalisaatio ja kansainvälinen kilpailu
- Teknologinen murros ja automaatio
- Julkisen talouden paineet
- Alueellinen eriytyminen ja muuttoliike

NÄKYVÄ TULEVAISUUDESSA

- Oppilaitosten ja yritysten tiiviimpi yhteistyö
- Alueelliset innovaatioekosysteemit
- Kansainvälisyys ja liikkuvuus
- Uudet rahoitus- ja kumppanuusmallit
- Työn tekemisen joustavat rakenteet ja alustat

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Työmarkkinoiden tulevaisuus: ajattelumallit

PITÄÄ PAIKOILLAAN

- Muutosvastarinta ja varovaisuus
- Tutkintouskovaisuus ja statusajattelu
- Työn ja koulutuksen erillisyyks mielikuvissa
- Pelko osaamisen vanhenemisesta
- Kapea käsitys urapoluista

TYÖNTÄÄ MUUTOKSEEN

- Epävarmuuden lisääntyminen
- Turvattomuuden kokemus työmarkkinoilla
- Lyhytjänteisyys päätöksenteossa
- Huoli tulevaisuuden toimeentulosta
- Tarve uudelleenmääritellä työn merkitys

NÄKYVÄ TULEVAISUUDESSA

- Oppimisen arvostus läpi elämän
- Rohkeus kokeilla ja kehittää omaa osaamista
- Yhteisöllisyys ja verkostomainen toiminta
- Merkityksellisyyden korostuminen työssä
- Suhtautuminen teknologiaan: tuki, ei uhka

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

TYÖMARKKINOIDEN TULEVAISUUSVERSTAS: TYÖPAJATULOKSET KOUVOLA 11.2.2026

Tulevaisuuskolmion avulla tunnistettuja teemoja tarkasteltiin eri sukupolvien lähtökohdista: Mitkä ovat mahdollisia sivuvaikutuksia, jos yksittäisen sukupolven kannalta keskeiseksi kehityskohteeksi valittuja kokonaisuuksia parannetaan?

NUORET - myönteiset vaikutukset ja haasteet

TYÖIKÄISET - myönteiset vaikutukset ja haasteet

IKÄÄNTYVÄT - myönteiset vaikutukset ja haasteet

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

NUORET

TULEVAISUUSUSKON KEHITTYMINEN

Myönteiset vaikutukset

- Kouluttautumishalukkuus, alanvaihdot ja yrittäjäyys lisääntyvät
- Nuorten hyvinvointi vahvistuu ja syrjäytyminen vähenee
- Talous, investointihalukkuus ja TKI-toiminta vahvistuvat

Haasteet

- Aivovuoto, jos osaamiselle ei löydy houkuttelevia mahdollisuuksia
- Kilpailu työmarkkinoilla kiristyy tietyillä aloilla
- Odotukset työelämää kohtaan kasvavat nopeammin kuin rakenteet uudistuvat

TEKNOLOGIA JA DIGITAALISUUS TYÖSSÄ

Myönteiset vaikutukset

- Tehokkuus ja tuottavuus kasvavat
- Nuorten teknologinen osaaminen vahvistaa kilpailukykyä pitkällä aikavälillä
- Uusia ammatteja ja hybridiuria syntyy

Haasteet

- Osa työtehtävistä katoaa tai kaventuu
- Oma ajattelu ja kriittinen reflektio voivat heikentyä
- Urapolut voivat muotoutua kapeasti teknologian ehdoilla

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

NUORET

KESTÄVÄT KOULUTUSPOLUT JA TYÖLLISTYMINEN

Myönteiset vaikutukset

- Siirtymä koulutuksesta työelämään nopeutuu
- Rekrytointivaikeudet vähenevät
- Osaamisen ja työn parempi kohtaanto lisää tuottavuutta

Haasteet

- Opetuksen ja ohjauksen uudistuttava
- Ansaintamallien uudistaminen (epätyypilliset mallit)
- Työelämän houkuttavuus ei ole itsestään selvää
- Työnantajien kehitettävä arvojaan ja työn sisältöjä

MIELENTERVEYTEEN JA ERIYTYMISEEN PANOSTUS

Myönteiset vaikutukset

- Enemmän työkykyisiä ja innovatiivisia työntekijöitä
- Metataidot vahvistavat sopeutumiskykyä muutoksissa
- Syrjäytyminen ja pitkän aikavälin kustannukset vähenevät
- Yksilöllisyyden hyväksyminen

Haasteet

- Heikoilla valmiuksilla työelämään tulevat kuormittavat työyhteisöjä ja voivat vaikuttaa työn tuottavuuteen

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

TYÖIKÄISET

TYÖKYKY JA HYVINVOINTI

Myönteiset vaikutukset

- Työurat pitenevät ja sairauspoissaolot vähenevät
- Tuottavuus, innovatiivisuus ja TKI-toiminta vahvistuvat
- Osaamisen jakaminen ja uusien tekijöiden ohjaaminen helpottuu

Haasteet

- Digiajan kuormitus ja ergonomiaongelmat heikentävät jaksamista
- Kaikilla ei ole mahdollisuutta jatkaa pidempään työelämässä
- Ikääntyvien työkyky jää puheisiin ilman rakenteellisia ratkaisuja
- Pidentyvät työurat heikentävät nuorten työllistymisen mahdollisuuksia

OSAAMINEN JA JATKUVA OPPIMINEN

Myönteiset vaikutukset

- Kilpailukyky ja tuottavuus kasvavat osaamisen kautta
- Oppimisen tavat moninaistuvat ja työurat joustavat
- Teknologian hallinta mahdollistaa pidemmät ja monipuolisemmat urat
- Opiskellaan taitoja, ei tutkintoja

Haasteet

- Resurssit ja kustannustenjako osaamisen kehittämisessä
- Jatkuva kouluttautuminen voi kuormittaa sekä vähentää työpanosta ja heikentää työntuottavuutta koulutusjaksojen pidentyessä
- Osaamiskilpailu sukupolvien välillä voi kiristyä ja osaaminen kasaantuu

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

TYÖIKÄISET

TYÖMARKKINOIDEN JOUSTOT JA TURVA

Myönteiset vaikutukset

- Joustava perustulomalli mahdollistaa osallistumisen eri elämäntilanteissa
- Alanvaihdot ja työvoiman liikkuvuus helpottuvat
- Pelko työttömyydestä vähenee ja luottamus työmarkkinoihin kasvaa

Haasteet

- Mallien rahoitus ja kannustavuus herättävät kysymyksiä
- Liiallinen jousto voi lisätä epävarmuutta
- Rakenteiden hitaus estää liikkuvuuden toteutumista

TEKNOLOGIA JA DIGIAJAN TYÖ

Myönteiset vaikutukset

- Digitaalisuus helpottaa työntekoa ja tehostaa prosesseja
- Teknologia tukee työkyvyn ylläpitoa
- Uudet työmuodot mahdollistavat yksilöllisiä ratkaisuja

Haasteet

- Työpaikkojen ja työntekijöiden määrän väheneminen joillakin aloilla
- Teknologinen muutos vaatii jatkuvaa sopeutumista
- Työn ja oppimisen rajat hämärtyvät, mikä voi lisätä kuormitusta

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

IKÄÄNTYVÄT

DIGITAALISUUS JA OSAAMISEN AJANTASAISUUS

Myönteiset vaikutukset

- Ikääntyvät voivat oppia uutta ja pysyä mukana yhteiskunnan muutoksissa
- Digitaalisuus avaa pääsyn palveluihin ja tietoon, jotka muuten jäisivät saavuttamatta
- Teknologian hallinta tukee pidempää työuraa

Haasteet

- Osa ei pysy kehityksen mukana
- Digihuijaukset ja tietoturvariskit lisääntyvät
- Digikuilu voi kasvattaa eriarvoisuutta

TYÖURIEN PIDENTYMINEN JA MONIMUOTOISTUMINEN

Myönteiset vaikutukset

- Työvoiman saatavuus paranee, kun ikääntyvät jatkavat työssä
- Hiljaisen tiedon siirtyminen helpottuu mentoroinnin kautta
- Merkityksellinen tekeminen tukee hyvinvointia ja toimintakykyä

Haasteet

- Kaikille ei ole realistista jatkaa pidempään
- Ikärasismi ja asenteellisuus voivat lisääntyä
- Paine jatkaa työssä voi kuormittaa yksilöä

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

IKÄÄNTYVÄT

TYÖN MUOKATTAVUUS JA JOUSTAVAT MALLIT

Myönteiset vaikutukset

- Osa-aikatyö ja yksilölliset ratkaisut lisäävät mielekkyyttä
- Eri-ikäiset ja eri taustaiset osaajat rikastavat työyhteisöjä
- Työttömyys vähenee ja taloudellinen hyvinvointi vahvistuu

Haasteet

- Joustojen rahoitus ja toteutus voivat kuormittaa järjestelmää
- Työpaikkojen jakautuminen sukupolvien välillä voi herättää jännitteitä
- Yhteiskunnalliset odotukset voivat lisätä painetta jatkaa työssä

HOIVA JA YHTEISKUNNAN KESTÄVYYS

Myönteiset vaikutukset

- Pidempi hyvä toimintakyky vähentää hoivatarvetta ja mahdollistaa osallistumisen hoivatyöhön
- Sukupolvien välinen tiedonvaihto vahvistuu
- Työssä pysyminen tukee henkistä ja taloudellista hyvinvointia

Haasteet

- Hoiva-alan kuormitus kasvaa, jos tekijöitä on liian vähän
- Tarpeen ja resurssien välinen kuilu heikentää palvelun laatua
- Huonokuntoisempien asiakkaiden määrä lisää työn vaativuutta

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Miltä työ tuntuu vuonna 2035?

Viljakainen , Chat GPT 5.2
Työmarkkinoiden
Tulevaisuusverstaas
ilmoittautujien vastausten
pohjalta

Työ tuntuu siltä
että hengitys kulkee
ja mieli pysyy mukana

siltä että minua tarvitaan
ei vain rooliani
vaan tapaani olla ja ajatella

Työ mukautuu elämään
arki ei puristu suorittamiseksi
vaan avautuu oppimiseksi ja luovuudeksi

Teknologia kuuntelee hiljaa taustalla
hoitaa rutiinit
ja jättää ihmiselle kohtaamiset

Olen osa jotakin
tiimiä verkostoa yhteistä suuntaa
ja silti oma itseni

Työ ei uuvuta
vaan kantaa
ja tuntuu merkitykselliseltä myös huomenna

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Tulevaisuuden
työmarkkinat

XAMK
Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

KaakkoACT
Ennakoiva
tieto toiminnaksi

Työmarkkinoiden tulevaisuusverstas

Yhteistyössä:

Tulevaisuuden työmarkkinat (ESR +) -koordinaatiohanke

Xamkin Luovan talouden tutkimusyksikön KaakkoACT – Ennakoiva tieto toiminnaksi (ESR+) -hanke.

Lisätietoa tuloksista ja tulevaisuusverstasmenetelmästä:

Kati Viljakainen, projektipäällikkö, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

kati.viljakainen@xamk.fi

Tulosten koonnissa on hyödynnetty ChatGPT 5.2 tekoälytyökalua.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Tulevaisuuden
työmarkkinat**

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**